

# CALIU

Butlletí informatiu  
d'Antics Escoltes i Guies de la FJS

3<sup>a</sup> Època,  
núm. 57  
Gener 2021



*Camp de l'esperança. A. G. Germana Ma. Teresa. Foto: Arxiu Quer-Riera*

## Records confosos

Agrupament Guia  
Germana Maria Teresa      Pàgs. 3-6  
Un document històric      Pàg. 7

## Col·laboracions

Manuel Subirà      Pàg. 8  
Mossèn Batlle, vist des d'un  
altre prisma      Pàg. 9

## Notícies

Premis Jaume Ciurana      Pàg. 11



Antics  
Escoltes  
i Guies





## Editorial

En el darrer CALIU us invitàvem a fer-nos partícips dels vostres records escoltes. Explicar-nos velles històries i bells moments que hem guardat a la memòria per alguna raó. Detalls que no sortiran als llibres d'història, però que sí que formen part de la nostra història:

- Aquella sortida de patrulla o garba en que ens vàrem perdre,
- l'investiment una nit de lluna plena al mig del bosc,
- una reunió de caps que no s'acabava mai,
- aquell accident que ens va espantar, però que va acabar bé,... o no
- la celebració de la missa al migdia durant el campament,
- la travessa del Montseny l'any d'aquella nevada,
- el primer campament de la meva vida,
- la festa dels passos d'aquell any que va ploure tant,
- o l'aiguat que les tendes no van poder resistir...

I així podríem seguir. Segur que cada membre del nostre grup te aquell record petit o gran que no ha oblidat perquè d'alguna manera el va marcar, o perquè és divertit, o simplement perquè té ganes d'explicar-ho.

Per què no ho fem ara que tenim temps? Ja que la ditxosa pandèmia ens ha deixat sense sortides i tenim més temps disponible, es hora de que compartim records, ens despullem una mica (metafòricament parlant, no fos cas que ens refredéssim, recordem que som persones de risc), i agafem el boli - millor l'ordinador - i escrivim.

Per obrir boca i que perdeu la vergonya de ser els primers, us fem arribar la primera col·laboració rebuda per part de les germanes Quer Riera.

Ànim que no sigui la primera i última participació. De vosaltres depèn. Ànim!☑



*Noies guies de l'Agrupament Guia Germana Maria Teresa.  
Foto: Arxiu Quer - Riera*



## Agrupament Guia Germana Maria Teresa

### (Records dispersos)

*Text: Eulàlia Quer Riera. Foto: Arxiu Quer – Riera.*

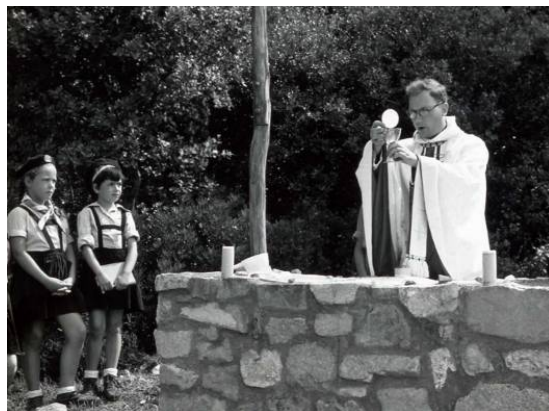
En aquests temps de semi confinament, des del grup de germans vam rebre unes quantes fotografies que m'han fet recordar aquells temps del guiatge actiu. Això sí, són uns records dispersos.

L'Agrupament Guia Germana Maria Teresa deuria ser fundat el 1955 per Mn. Pedrals a la parròquia de Sant Martí del Clot d'on era vicari. Les primeres caps van ser noies provinents de l'Agrupament Elisenda de Montcada.

Hi vaig ingressar perquè el pare, en Sigfrid Quer, havia estat minyó i akela amb Mn. Batlle i tenia interès en que nosaltres també ens beneficiéssim de la formació escolta, guia en el cas de les noies.

Com he dit, els records són molt dispersos. Vaig començar com a noia guia i la meva Promesa va ser al pantà de Vallvidrera al 1956 i el primer campament va ser a Franciac (la Selva) en un terreny molt a prop de la carretera N-II propietat dels pares de la nostra cap Elisabet Lluch. L'altra cap era la Marta Bargalló. Era el meu primer campament, però no la primera vegada que dormia a la tenda. Recordo que quan tenia 5 anys en una trobada a la Farga Bebié amb Mn. Batlle, el pare em va embolicar amb una flassada lligada amb unes corretges, com a sac de dormir.

Ja com a guia vam fer la ruta per la Val d'Aran i vam arribar fins a Les. Allà vam agafar l'autocar fins a Lurdes.



Era l'any marià 1958, en el centenari de l'aparició de la Mare de Déu a Bernardeta.

Més tard, ja com ajudant d'Esplet amb la Josefa Santacana en un campament d'estiu vam tenir un ensurt. Vam fer un joc de nit i a l'acabar no vam trobar el campament. Havíem pujat un turonet i a l'hora de baixar agafàvem un camí diferent. Vam decidir, abans de perdre'ns quedar-nos totes juntes i esperar que es fes de dia per veure millor el camí. No hi va haver cap problema i les nenes ho van viure com una aventura. (i cap pare ens va denunciar).

Aquests serveis van ajudar a la meua formació per les responsabilitats que havien comportat.

Uns anys després el servei va ser fundat junt amb en Joan Cortada que era cap de l'Agrupament Escolta Antoni Gaudí, l'Agrupament Guia Maria de Natzaret a la Sagrada Família. Si en Gaudí era el constructor de l'edifici, Maria n'era de la família. Però aquest agrupament ja és una altra història ☑





## El poder evocador de l'ordre

*Text: Marta Quer Riera. Fotos: Arxiu Quer – Riera.*

Dies de confinament, dies d'estar -se a casa. Dies d' endreçar seguint les normes de la Mari Kondo. La calaixera, xifonier per al progrés dels anys 60, era un caos dintre d' un cert ordre. L' ordre era que mínimament la roba interior no estava barrejada amb els guants i les bufandes, ni les samarretes amb els mitjons però el caos s'havia instal·lat dintre de cadascun dels calaixos.

Vet aquí que d'un dels calaixos va aparèixer un fulard gris ribetejat de blanc i un braçal vermell, distintiu de pertànyer a l' escoltisme.

Dubto, ho llenço o no? Mentre rumio em venen els records, l'agrupament Germana Maria Teresa, les garbes, l' esplet, el clan, les colles, les reunions de dissabte a la tarda al cau de sant Martí del Clot. Nois i noies ben separats això sí, no fos cas que la temptació prengués forma de brau i valent boy scout de l'agrupament veí, el Mn. Pere Ginebra.

Les sortides, recordo especialment la que vam fer a l'ermita de Bellvitge. Allà enmig de la plana deltaica, l'ermita isolada.



Els campaments, a Franciac (la Selva), a la Bovera (Guimerà), on l'aigua més propera era a mitja hora costa amunt. Les olles calia protegir-les amb sabó moll ja que així costaven menys de rentar.

Records dispersos que em revenen amb la troballa del fulard i del braçal.

Quatre estrelles té el meu. Cada estrella fruit de superació de determinades proves. Jerarquització militar encara que llavors no ho veiem així. La promesa, la B.O. diària, la lleialtat al país i a la llengua. L'església tutelant, les misses de camp, els consiliaris, de qui ens enamoràvem una mica. La hissada de la bandera de sant Jordi als campaments, els nusos, el cap de turc de cuir per aguantar el fulard, les faldilles de pana marró, la camisa amb les mànigues arremangades, les xiruques. Érem joves, érem felices.

No vaig llençar ni el fulard ni el braçal.

Xiiiit!!!! No ho digueu a la Kondo.☑



## L'Agrupament Germana Ma. Teresa

Text: Anna-Maria Quer Riera. Fotos: Arxiu Quer – Riera.

A l'Escoltisme hi vaig començar als 11 anys, recordo una tarda que feia bon temps, toota la família a la plaça del Dr. Canonge Rodó davant la Parròquia de Sant Martí del Clot, en companyia de Mn .Pedrals i alguns nois del Clan de l'Agrupament Mn. Pere Ginebra, em sembla que el pare ens hi havia portat per parlar de començar un agrupament de noies perquè el de nois ja existia.

Aquell dia van «caçar» el pare per fer de Cap d'Agrupament i al Francesc (el gran dels nois) també el van «caçar» per anar de campament amb els Llops.

Les noies vem recollir una bona colla de veïnes amigues i cosines per engegar l'Esplet i l'Aplec, em feia gràcia que també les veïnes es deien Riera de 2n cognom sense ser família i la que no es deia Riera es deia Rivera, ai per poc! També hi havia «les Pous» de Sant Andreu amb una bona colla d'amigues, el pare Pous era en Torné, casat amb la Pous de la Plaça i vet aquí que poca gent a Sant Andreu coneixia els Torné. Suposo que el nostre pare havia fet una crida als antics companys d'Escoltisme fent saber el començament d'un Agrupament al Clot.

No se com ni perquè el nom de l'Agrupament fou el de «Germana M. Teresa Moliné», algú ens va explicar la història d'una monja que anava a campament amb les noies i quan dormien els rentava els colls de les camises (?).



A part dels campaments d'estiu, celebràvem el dia del Pensament (22de febrer) i Santa Eulàlia (12 febrer) Patrona de les Noies Guies, no se quants anys es va celebrar però sí que una vegada ens vam concentrar a Sant Pere de Clarà.

Tinc present el «*Campamento Internacional Guia*» a Burgos, organitzat per les *Guías de España*, amb motiu del reconeixement oficial de les *Guías de España* per l'Organització Mundial d'Escoltisme. Una de les responsables era la Rosa M. Carrasco. Com a cosa memorable hi ha la gana que hi vam passar, la mala organització i la gran mullena que vam arregar caminant de tornada al «campamento atravesando campos de trigo con caminos de barro». Ens costava fer cada passa de tant que pesaven els peus amb el fang que hi dúiem enganxat. Això sí, no se de qui va sortir la idea però al nostre grup ens van donar alguna cosa calenta (sopa d'enciam?) quan ja érem dintre el sac i no ens vam refredar, l'anorac vermell em va deixar el cos del mateix color.





Quan vam arribar a l'edat del Clan, la Rosa Carrió era la Cap de Colla, tinc present el curs d'expressió fet a la DDE i una representació teatral amb la Colla de Novells del Mn. Pere Ginebra que a mi m'havien de dir: «Oh Carlota, ma Carlota, la del cabell rinxolat, la que ha fet una destrossa en el meu cor enamorat, deixa de ser gamarusa i ajupa't doncs fins a mi, que m'estic morint a miques mentre no em donis el sí», text romàntic i sana diversió, també havíem organitzat algunes festes i revetlles amb els mateixos novells.

Quan vaig fer de Cap de Clan ja no es deia Clan, en dèiem FOC, en aquell temps, Mn. Pedrals i la M. Teresa Fort i suposo que més personal, van ser els que van treballar per unificar Escoltes i Guies.

Moltes, moltíssimes anècdotes vénen a la memòria, com que tampoc no es tracta d'explicar-ho tot acabo dient que sempre he estat contenta de viure i experimentar una manera de fer generosa, bondadosa i responsable.



*Preparant una actuació.*

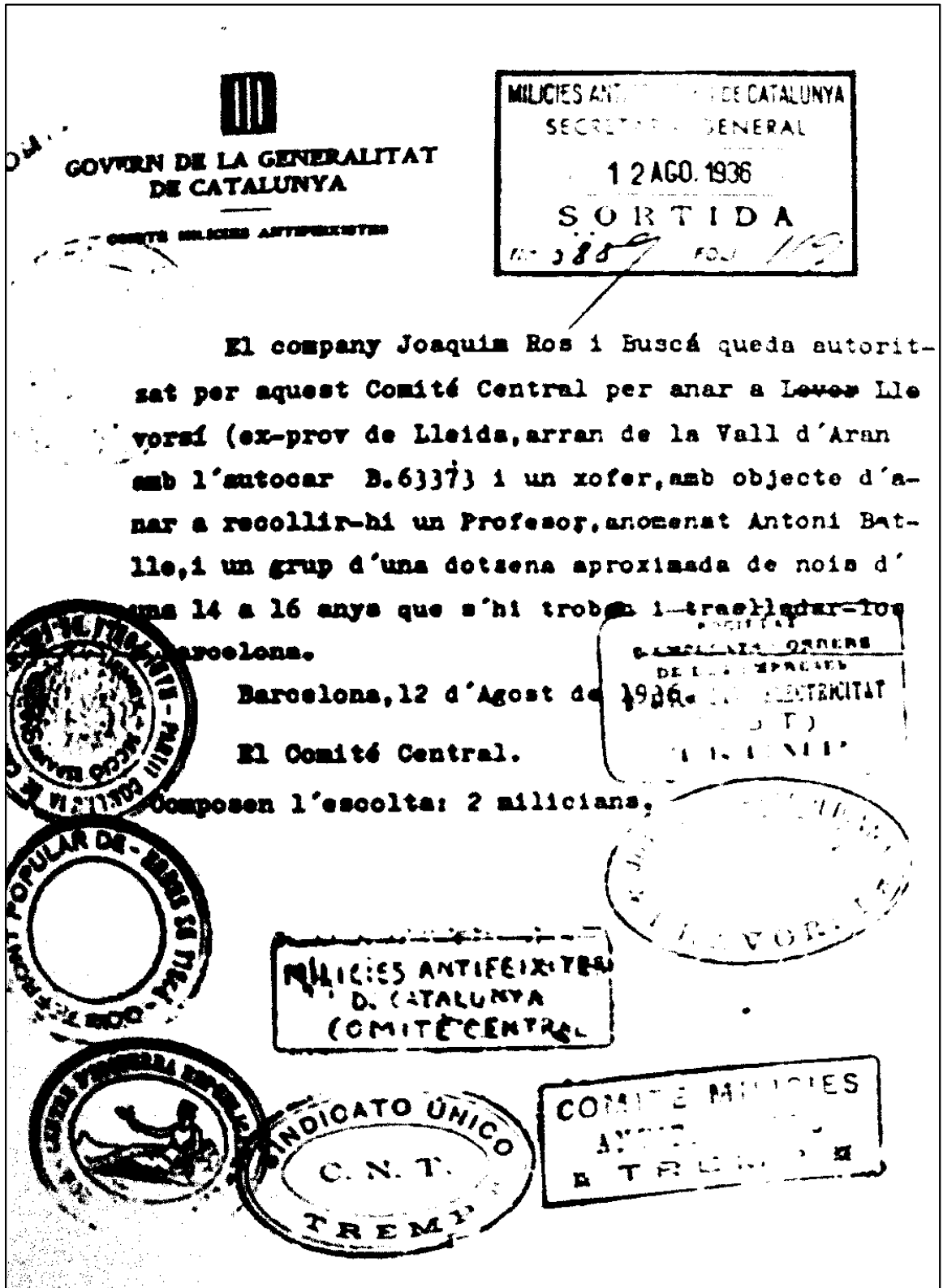


*En formació.*





## Un document històric



Així fou com Mn. Batlle i els seus Minyons van poder tornar a Barcelona l'any 1936.  
Font: DD. AA. Mossèn Antoni Batlle. Miscel·lània d'homenatge, PAM, 1992



## Manel Subirà

Text: Joan Vallvé i Ribera

Agraïm al nostre consoci Joan Vallvé que ens hagi tramés el text que va llegir el 26 de setembre de l'any passat a l'església de Sant Medir de Barcelona, en la cerimònia de comiat d'En Manel Subirà.

Moltes són les vivències que vàrem compartir a l'escoltisme.

En recordaré unes de l'anada al Jamboree, a Anglaterra, el 1957. Fa 63 anys. Jo en tenia 16. Tu en tenies 28

Hi anàrem una trentena d'Escoltes de Catalunya.

Viatjàrem amb tren. La primera etapa fou Perpinyà, dormírem al local dels escoltes de Perpinyà.

Quan et varen dir que no seria gaire confortable el lloc on dormiríem li vares dir : *"Pour une nuit ça fait rien"*. Tots estàvem engrescats pel fet de ser a França i poder portar l'uniforme.

Ens vares recordar que Perpinyà era una ciutat catalana, com Girona o Figueres.

Encara ho recordo.

L'endemà un tren especial ens va conduir fins Dieppe al canal de la Mànega, pel camí anàvem recollint grups d'escoltes francesos que també anaven al Jamboree. Des de Dieppe amb vaixell cap a Anglaterra i amb tren fins a Sutton Park, el lloc del Jamboree.

Hi havia uns 50.000 escoltes de 85 països.

En arribar a Sutton Park ens digueres que calia establir un sistema per convocar els escoltes catalans que hi havíem anat. "Si fem el xiulet escolta vindrà tothom" Vares proposar xiular les primeres notes de la Santa Espina. "Som i serem gent catalana".

També ens vas comentar amb motiu de les sortides que férem a visitar ciutats veïnes angleses, com havíem de viatjar els escoltes, havíem d'observar la gent, el seu comportament, l'organització de la ciutat. Altrament seria viatjar com les maletes, fan molts quilòmetres i no assabenten de res.

Les tres patrulles que érem allà menjàvem calent al vespre i cuinàvem amb llenya. Plovia una estona gairebé cada dia. La llenya estava humida. Un vespre la nostra patrulla no aconseguíem encendre el foc, les altres patrulles ja eren a punt de sopar i nosaltres no ens en sortíem. Vares arribar tu i amb seguretat vares partir un tronc i tallares unes estelles. La part de dins del tronc era eixuta. Vares col·locar les estelles en forma de piràmide i hi acostares un llumí, el foc es va encendre i vàrem poder cuinar. Els que érem allà, escoltes de segona i de primera classe ens quedàrem avergonyits. Ens havies donat una lliçó.

Han passat molts anys però recordo com si fos ara aquell foc que vares encendre aquell vespre al Jamboree.

Encara sento que m'escalfa

Setembre 2020





## Mossèn Antoni Batlle, vist de d'un altre prisma (Crònica d'un antic deixeble)

Text: *Claudi Gimeno*

L'*Album XXXII de Matagalls i Aplec del 1981*, publicat el juliol de 1981 està dedicat a, d'entre d'altres, Mn. Antoni Batlle "constant apleguista amb els seus Minyons, ara que es compleix el 25 aniversari de la seva mort". En les seves pàgines 18 a 21 hi ha el text que reproduïm avui aquí.

Jo vaig ser deixeble de mossèn Batlle, fou durant els anys 1919 al 1924.

Avui en el vint-i-cinc aniversari de la seva mort, els records em porten a aquella època, de la qual tots els que narren la seva vida poc n'han parlat.

Per a mi, era un sacerdot diferent dels demés, potser per la seva vivacitat i dinamisme. Les seves activitats eren múltiples, apart de dir missa, donava lliçons de solfeig i piano, i a més tenia la missió de dirigir l'escolania de l'església de Jesús, la qual era composta per alumnes de les Escoles Domènech del carrer Sant Pere Màrtir, de Gràcia. Molt amic del mestre i director d'aquesta escola En Artur Martorell, sempre havia tingut la seva col·laboració.

Recordo la figura de mossèn Batlle, com un sacerdot enèrgic i sever. Quan assajàvem dins el petit recinte del corredor de la sagristia, on ell teclejant l'harmòni, dirigia els nostres cants, inflexible, sense deixar passar per alt cap nota desafinada, ni cap moviment d'algun brivall enjogassat. Més d'una vegada la batuta havia posat a to l'interfecte.

Però acabat l'assaig, es transformava completament i es tornava tan alegre i juganer com nosaltres mateixos.

La seva figura esprimatxada i els seus ulls intel·ligents i profunds em recorda sempre la del nostre poeta Jacint Verdaguer.

L'escolania de Jesús, era molt sol·licitada, ja que es pot ben dir que «cantàvem com els àngels», havíem omplert amb els nostres cants les voltes de moltes de les esglésies de Barcelona, entre elles la de Pompeia, la de la Diagonal, i també varem anar alguna vegada a «reforçar» l'escolania de Montserrat. Dins la gran nau ressonaren les veus juntes de les dues escolanies, perfectament identificades, dirigides per dos mestres distints... Després seguíem el Viacrucis cantat fins la Cova de la Verge, ja de nit, era impressionant l'espectacle de centenars de llumenetes de tots colors...

Nosaltres, ens ho passàvem molt bé amb mossèn Batlle, i pel que he llegit de la seva difícil vida, puc assegurar que el seu amor a la Natura i als infants ha sigut sem-pre igual.

Mossèn Antoni Batlle era un enamorat del Montseny. Les excursions a aquesta muntanya, són les que recordo més. Amb la motxilla a l'esquena, ell portava sem-pre un sarró, pujàvem al tren fins a Sant Celoni. Només érem quatre o cinc els excursionistes, puix la sortida representava un premi a la bona conducta i mèrits a l'escolania.

No cal que us parli de les caminades a Santa Fe i Sant Marçal (aleshores un simple camí).





Fent rotlle, mentre ens menjàvem els entrepans, ens explicava coses dels viatges que havia realitzat; recordo el d'un viatge a Alemanya, del qual va quedar meravellat de les corals de les esglésies d'aquell país on, segons ell, podies entendre lletra per lletra del que cantaven, i això que hi havia paraules llarguíssimes, quasi sense cap vocal...

Jo, en aquells anys, era un infant de nou o deu anys, poc podia fixar-me amb les coses difícils de la vida. Per tant, els meus records son infantils...

Vull contar-vos, però, una anècdota d'escolanet mentre ajudava a missa a mossèn Batlle a l'església de les Carmelites Missioneres del carrer Montseny. Mentres s'estava oficiant la missa, jo estava agenollat, esperant les seves indicacions, puix jo era un perfecte despistat ajudant, i a un gest d'ell vaig aixecar-me, trepitjant-me la sotana i fent-me un bull me n'anava de corcoll. Un murmur de rialles es sentí entre l'auditori assistent, no n'hi havia per menys, però una llambregada de Mossèn Batlle, posava les coses al seu punt, i jo tornava, mig avergonyit, al meu lloc..., amb un tros de randa pengim-penjam.

Els membres de l'escolania, varem aprendre de solfeig, i a més el nostre mestre sacerdot ens donava lliçons de piano.

Serien interminables aquests records de la infantesa, però el destí i la necessitat de treballar, feu que deixés l'escolania.

Passaven els anys, la meva família es traslladà a viure a un poble del Vallès. Mai més vaig saber de mossèn Batlle, ni de la seva labor en pro de l'excursionisme i de l'educació de la joventut.

La guerra civil... després la postguerra... jo sabia que el bon sacerdot havia estat a l'exili i que havia sofert molt, apart de la incomprensió després del seu retorn, per part dels que no ens reconeixien cap dret a casa nostra... Jo també portava [estigma dels vençuts... i l'admirava.

Un dia vaig trobar a mossèn Batlle al carrer Major de Gràcia. Estava envellit, els seus ulls profunds eren esmorteïts. Vaig dir-li: no em coneix, mossèn Batlle? Sóc un dels seus antics alumnes de l'escolania de Jesús.

Ell em mirà, amb ulls tristos, i passà fugitiu pel davant meu.

Vaig comprendre, aleshores, la gran tragèdia d'aquell ser tan humà i tan noble.

Mossèn Batlle no podia confiar amb tothom. Ja no podia confiar amb els homes, com havia confiat amb els infants... ☑





## Premis de Civisme Jaume Ciurana 2020

*Text: Francesc Serra*

El passat 9 de novembre es va reunir el Jurat i de la posada en comú en va sortir la decisió d'assignació dels tres Premis d'accions en favor de les persones i del Primer Premi en accions a favor de la natura.

A la mateixa reunió, i pel que fa al 2021, es va prendre l'acord de que així que surti la convocatòria, s'organitzarà una Reunió extraordinària **oberta** d'aquest Jurat, per tal de deliberar com fer-ne difusió.

L'acte de lliurament dels Premis de Civisme Jaume Ciurana es ca celebrar online el 21 de desembre passat amb la participació de representants de les entitats premiades i dels membres del Jurat. Això ha permès una comunicació fluida, molt valorada pels guardonats i gratificant per a tots.

### Els projectes premiats han estat els següents:

- El de la **millora del carrer Vilaclosa de Mollerusa**, dut a terme per un grup cohesionat de noies joves d'entre 12 a 17 anys, de procedència cultural diversa, compromeses en la millora de la seva població, de forma altruista i transformadora. (Primer Premi en la categoria «Accions a favor de les persones»)
- El projecte «**Joves esportius**» de Salsa Jove de **Girona**, que posa l'accent en aproximar els joves a realitats per ells poc conegudes: l'encant de la natura en llocs propers i els beneficis de la pràctica esportiva en diversitat d'esports que van més enllà del futbol. (Segon Premi en la categoria «Accions a favor de les persones»).
- El projecte «**Històries de vida**», promogut per Itaca de l'**Hospitalet del Llobregat**, que fa una tasca sostinguda en el temps, a favor de donar visibilitat, autoestima, dignitat i horitzons a joves d'ambients desfavorits. (Tercer Premi en la categoria «Accions a favor de les persones»).
- - El del **Consellet de Palau d'Anglesola**, que a través d'aquest projecte concret preten consolidar un Consell de Participació Adolescent. (Primer Premi en la categoria «Accions a favor de la natura»)





**Agenda**

En suspens fins a nova ordre.

**Avisos**

En la reunió del Patronat de la Fundació Privada Josep Sans, celebrada el passat 13 de juliol de 2020, es va adoptar l'acord de canviar-ne el nom pel de "Fundació Escoltes i Guies".

La decisió del canvi de nom ve motivada per la necessitat que la Fundació comuniqui a la societat, de forma més clara i directa, quina és la seva raó de ser. El nou nom, "**Fundació Escoltes i Guies**" explica millor la seva missió enfocada a donar suport a l'escoltisme i el guiatge transmetent més clarament la seva vinculació a un moviment d'abast mundial com és l'escoltisme i el guiatge.

Quan tinguem el nou logotip de la Fundació l'incorporarem a les nostres publicacions.

**Redacció i Edició****CALIU**Rbla. Mossèn Jacint Verdaguer, 10  
08197 Valldoreix[anticsescoltes@fundaciojsans.cat](mailto:anticsescoltes@fundaciojsans.cat)<https://fundaciojsans.cat/antics-escoltes-i-guies-2/>**Antics  
Escoltes  
i Guies**